

AZBUKA

А а	<i>А а</i>	a	Р р	<i>Р р</i>	r
Б б	<i>Б б</i>	b	С с	<i>С с</i>	s
В в	<i>В в</i>	v	Т т	<i>Т т</i>	t
Г г	<i>Г г</i>	g	У у	<i>У у</i>	u
Д д	<i>Д д</i>	d	Ф ф	<i>Ф ф</i>	f
Е е	<i>Е е</i>	je	Х х	<i>Х х</i>	ch
Ё ё	<i>Ё ё</i>	jo	Ц ц	<i>Ц ц</i>	c
Ж ж	<i>Ж ж</i>	ž	Ч ч	<i>Ч ч</i>	č
З з	<i>З з</i>	z	Ш ш	<i>Ш ш</i>	š
И и	<i>И и</i>	i	Щ щ	<i>Щ щ</i>	šč
Й й	<i>Й й</i>	j	Ъ ъ	ъ	tvrdý znak
К к	<i>К к</i>	k	Ы ы	ы	y
Л л	<i>Л л</i>	l	Ь ь	ь	měkký znak
М м	<i>М м</i>	m	Э э	<i>Э э</i>	e
Н н	<i>Н н</i>	n	Ю ю	<i>Ю ю</i>	ju
О о	<i>О о</i>	o	Я я	<i>Я я</i>	ja
П п	<i>П п</i>	p			

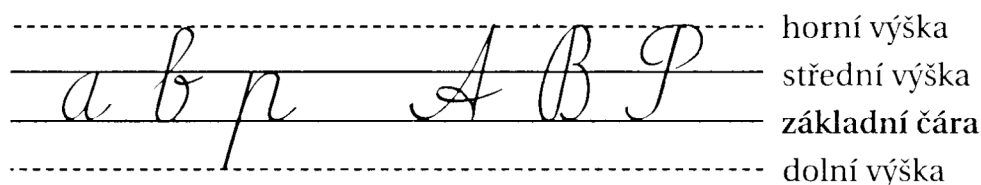
Písanka pro výuku psací azbuky

Ruská abeceda se nazývá azbuka. Jejím základem je písmo staroslověnské, vytvořené v desátém století bratry Konstantinem a Metodějem pro liturgické potřeby. Pojmenována byla podle počátečních písmen az (a) a buki (b). Současná podoba je odvozována od písma označovaného jako „graždan-ka“, jež vznikla na začátku 18. století za reforem Petra I. Poslední výrazná úprava písma byla provedena po revoluci v roce 1918 za účelem zjednodušení pravopisu pro snazší šíření gramotnosti.

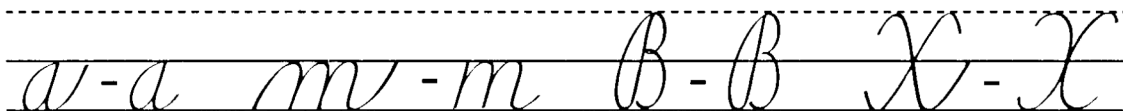
Ruština, mimo písmene ѣ [j], neuzívá diakritických znamének (nemá háčky a čárky).

Dále je pro azbuku typické, že se v tištěné podobě co do tvaru shodují malá a velká písmena - výjimkou jsou jen А - а, Б - б, Е - е.

Zapamatujte si, že u písma rozlišujeme tři výšky:

Při psaní si znak dobře prohlédněte a několikrát jej obtáhněte tužkou. Všimněte si tvaru písmene, jeho výšky, proporcí, postupu psaní a způsobu napojení na jiná písmena. Velmi citelný rozdíl je zvláště u napojování. Většina ruských psacích písmen začíná a končí v dolní třetině střední výšky. Na rozdíl od latinky, kde napojovací tahy končí ve střední výšce. Proto si dávejte pozor na písmena podobná našim. Mohou mít drobné tvarové odlišnosti a navíc označovat jiný zvuk, například:

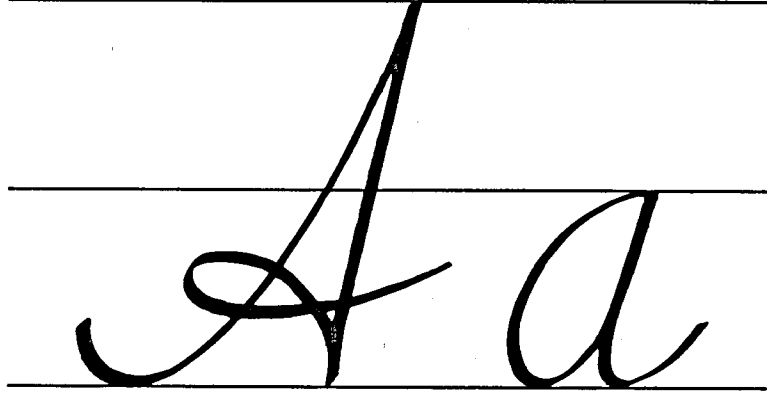
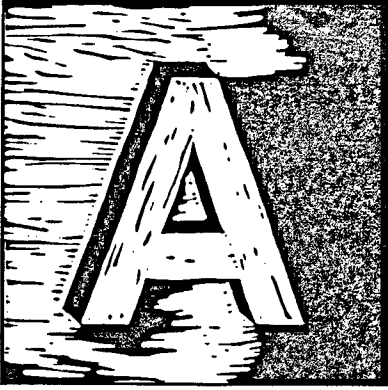
Na několika stranách na začátku písanky jsou na konci stránky volné řádky, které nemůžeme zatím využít, protože ze dvou písmen nesložíte slovo. Využijte je později na procvičení toho, co vám bude činit potíže.

Na tomto místě bychom chtěli poděkovat paní Evě Doleželové za pomoc i za radu při sestavování písanky.

Dále děkujeme typografu panu Miroslavu Švejdovi a panu Liboru Švehlovi z firmy Duhový servis, bez jejichž pomoci by naše práce nikdy nevznikla.

© Taťána Korityáková, 2000
© Stanislav Korityák, 2000

Předepsala Taťána Korityáková.

Velké *A* piš jedním tahem. Začni psát v dolní třetině střední výšky zezdola nahoru: *↗*, shora udělej další nožičku: *↘*. Nakonec udělej v polovině střední výšky kličku: *↺* *A*

Malé *a* se píše stejně jako české, pouze s tím rozdílem, že nožičku dotahujeme jen do dolní třetiny střední výšky.

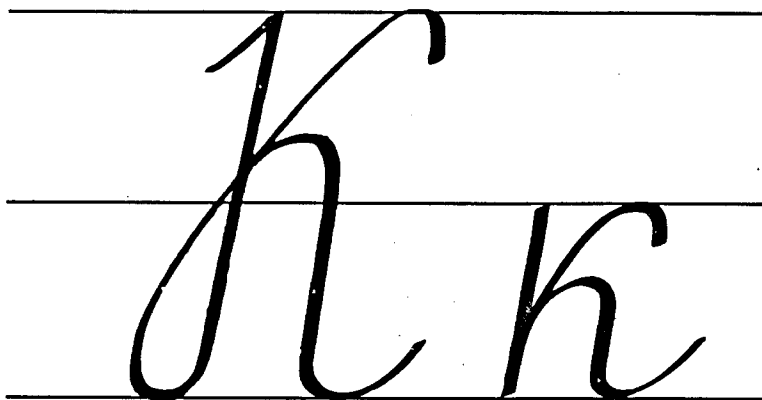
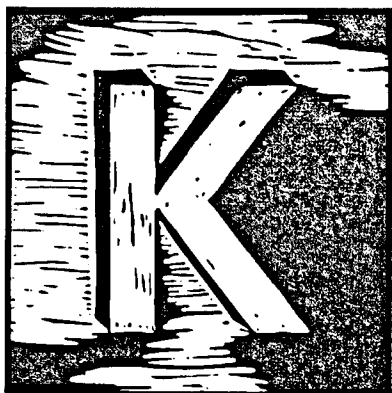
A

a

A

a

Aa

Velké K se píše dvěma tahy podobně jako české: K k K.

Spodní nožička zasahuje mírně nad střední výšku.

Ruské malé k má jen střední výšku. Píše se dvěma tahy a k ostatním písmenům se připojuje spojovacím tahem: k k k.

K

K

k

k

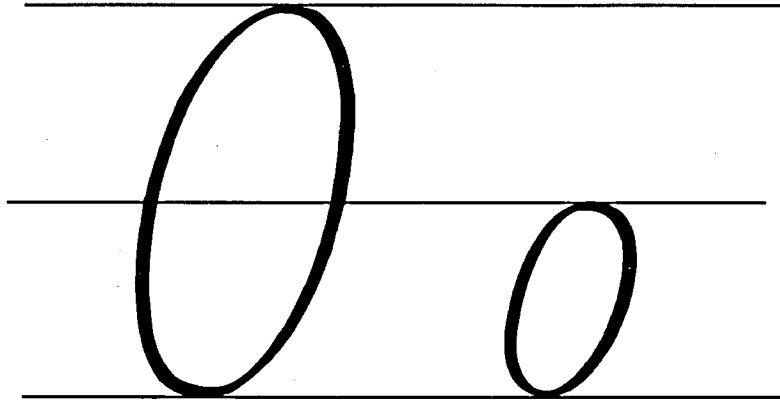
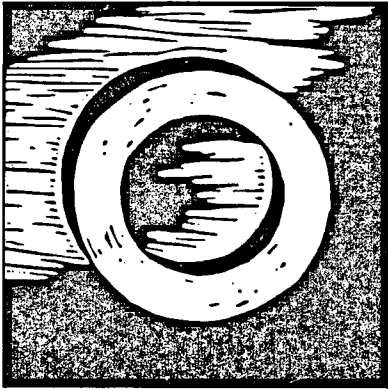
ak

kak

Kak

ka

Velké *O* vypadá jako vejce, je přes dvě výšky a píše se jako české, jenže nemá smyčku.

Malé *o* se píše se spojovacím tahem, nebo i bez něj. Záleží na tom, jaké písmeno následuje: *o o*.

O

O

o

o

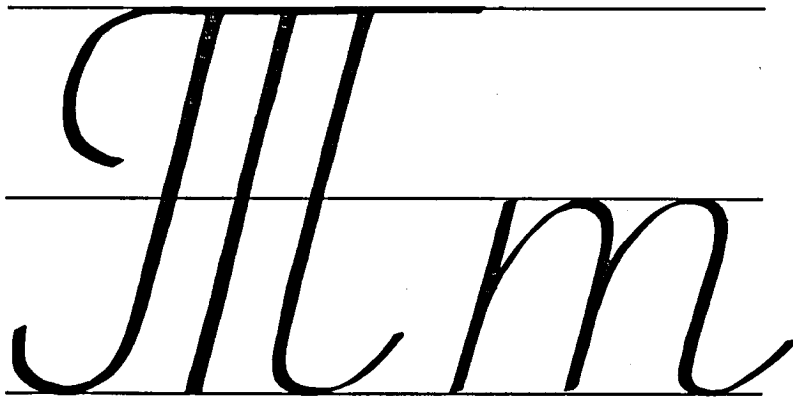
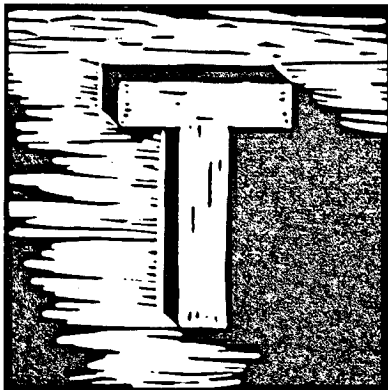
oo

ko

oko

ona

koka

Při psaní velkého *M* se píše každá nožička samostatně, shora dolů:
M *M* *M*

Ruské malé *m* se píše jedním tahem, podobně jako naše malé psací „n“.
Začíná se čárkou. Ta se píše shora dolů. Konec dotahujeme jen do třetiny střední
výšky: *m* *m* *m*.

M

m

M

m

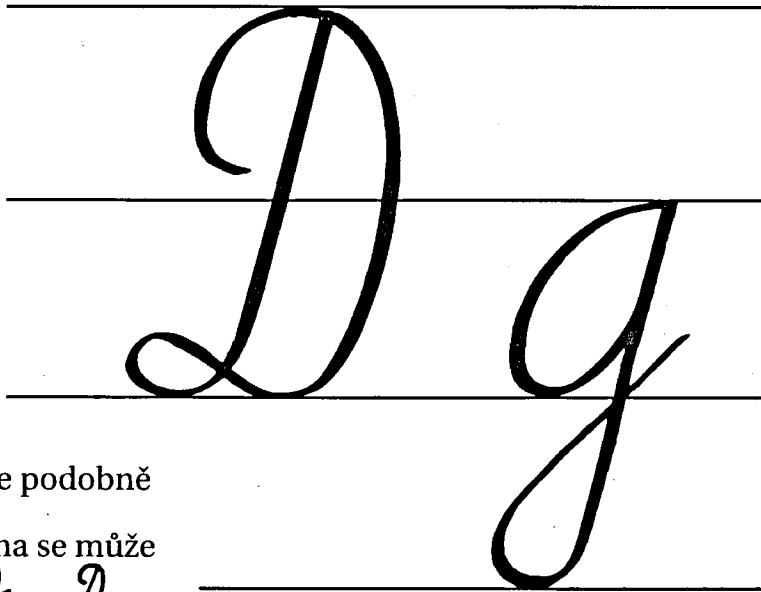
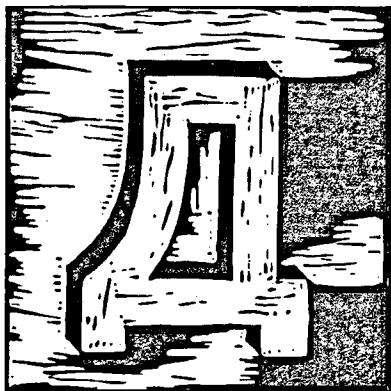
mak

kom

mom

Mok

Makm

Velké psací *Д* se píše podobně jako v latině. Na ostatní písmena se může napojovat dvěma způsoby: *Д- Д-*

Ruské psací malé *д* se píše skoro stejně jako naše malé psací „g“. Nožička končí ve třetině střední výšky.

Д

д

Д

д

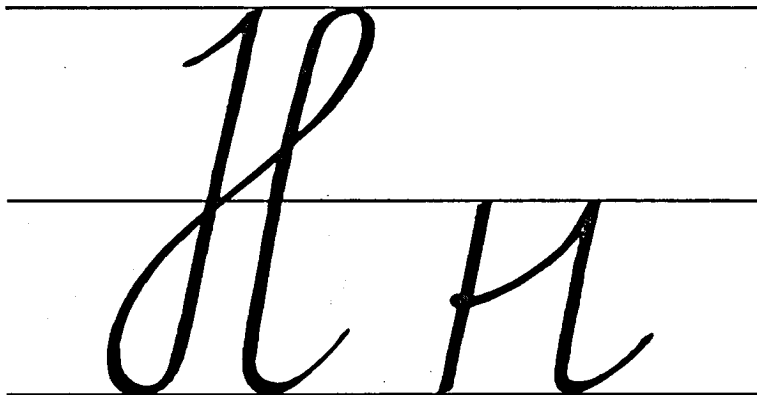
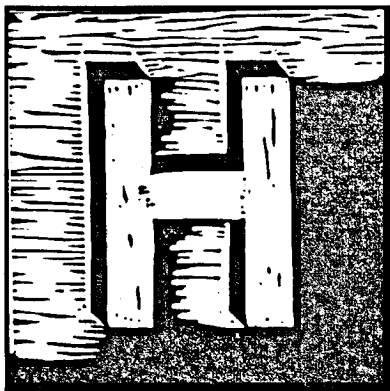
Дг

Да

Дана

Velké H se píše obdobně jako naše velké psací „H“. Piš jedním tahem:
H H H H

Malé h piš také jedním tahem. Začni psát shora dolů: h,
po stejné čáře se vrať do její poloviny, udělej oblouček h a připoj zadní nožič-
ku: h h.

H

h

H

h

Hh

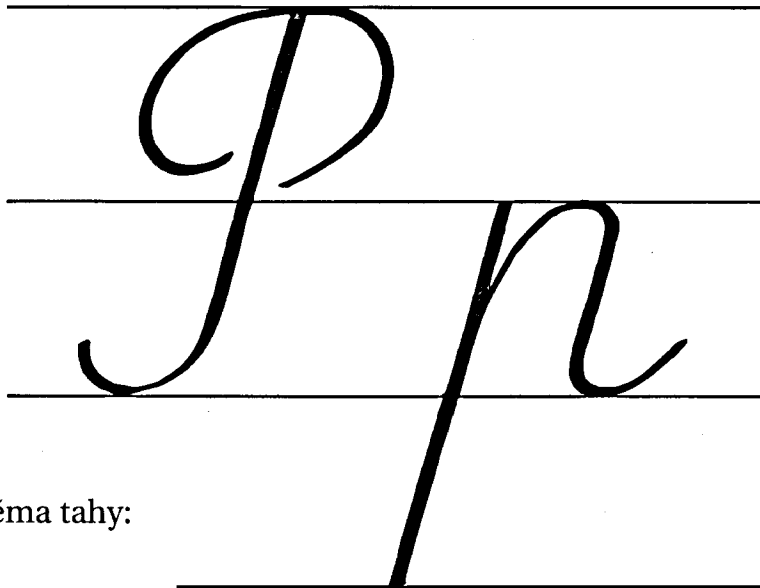
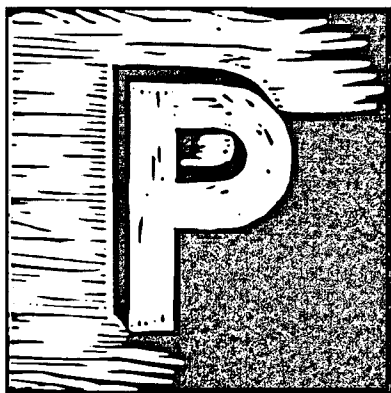
oh

oha

oan

oao

Velké *P* se píše dvěma tahy:
y *o* *P*

Malé *p* se píše podobně jako české malé „p“.

P

p

P

p

Pp

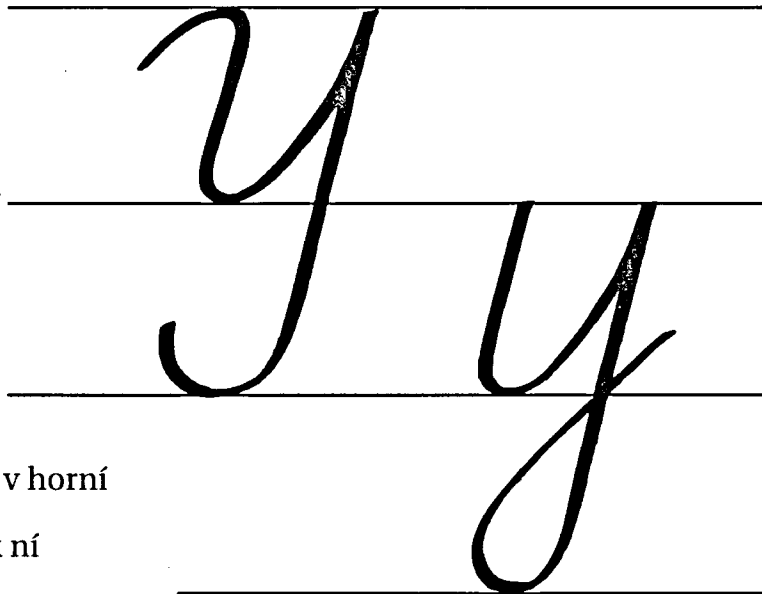
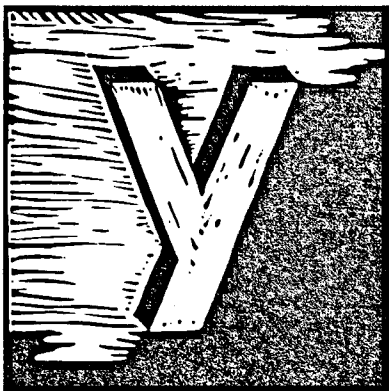
par, por

pot

para

Pagan

Velké Y začni psát v horní
výšce vlnovkou ~ potom k ní
připoj nožičku, která končí v jedné třetině
střední výšky: Y .

Malé y se píše podobně jako české malé „y“.

y

Y

y

y

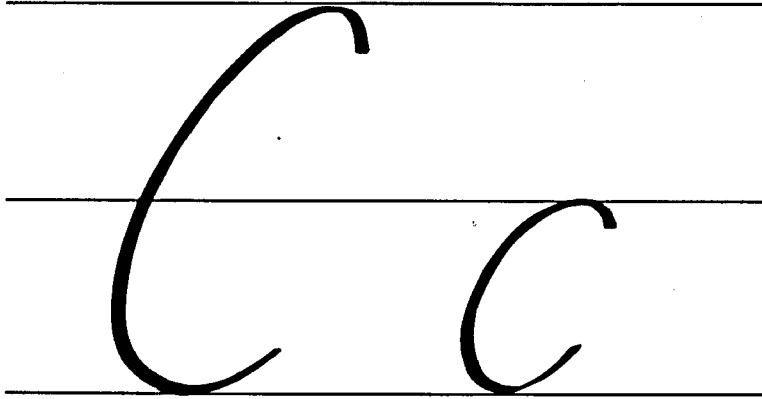
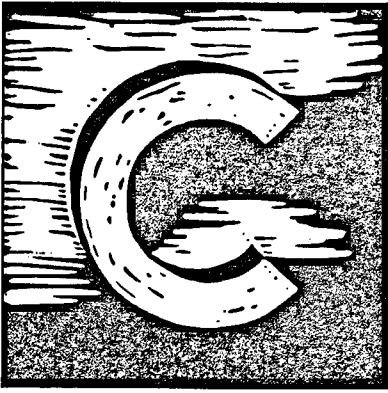
yy

yra

mpyyg

Ymka

Velké i malé ruské *С, с* se píší zcela stejně, jako velké a malé české „C“, „c“.

С

С

С

с

с

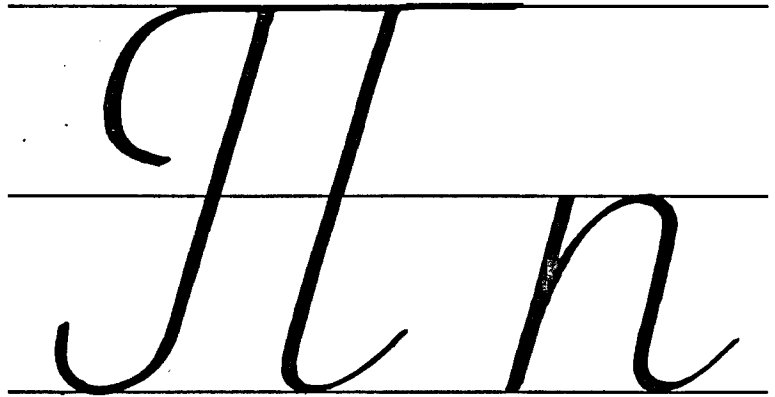
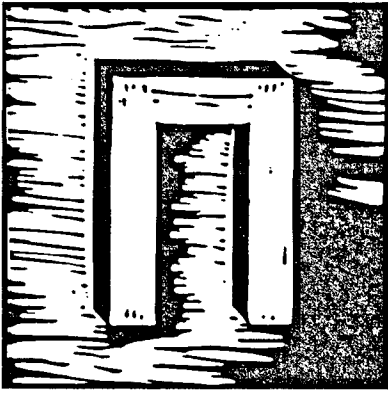
нос

сад

носок

сок

коса

Velké *N* se píše jako velké *M*, ale má jen dvě nožičky:
N *N*

I malé *n* je podobné malému *m* a je také kratší.

Píše se takto: *n n n*.

K ostatním písmenům se připojuje připojovacím tahem.

N

n

N

n

Nn

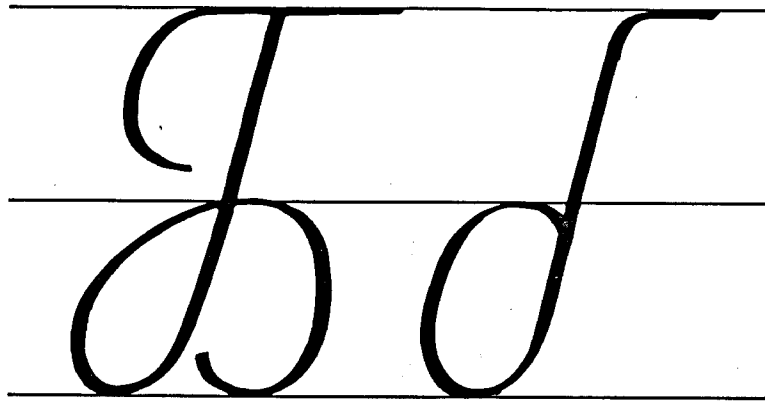
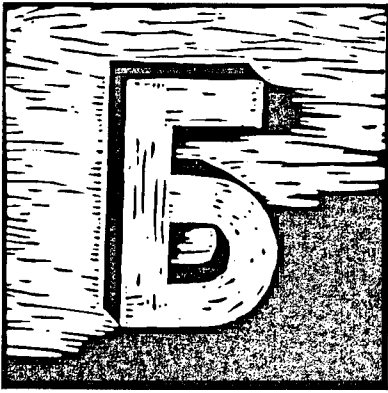
non

nana

Nocag

Napik

Velké D začni psát v horní výšce shora dolů: D. Oblouček na konci zasahuje až do střední výšky: D. Nakonec nahore doplň stříšku, podobně jako u III a II: D. Píše se dvěma tahy.

Malé d začni psát jako „o“, ale vytáhni jej až do horní výšky d a zakonči vodorovnou čárkou: d.

D

d

D

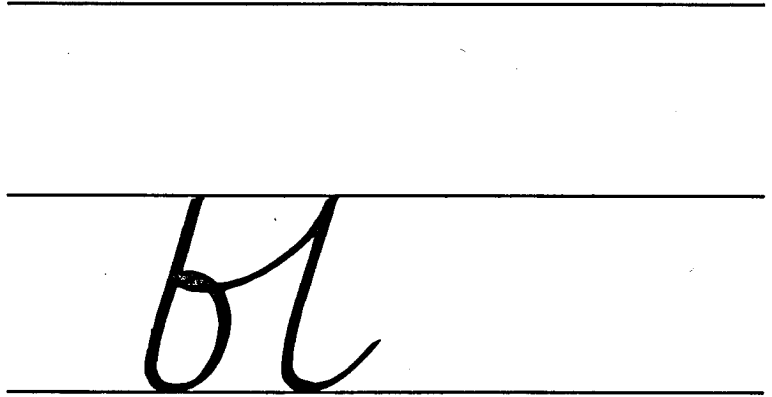
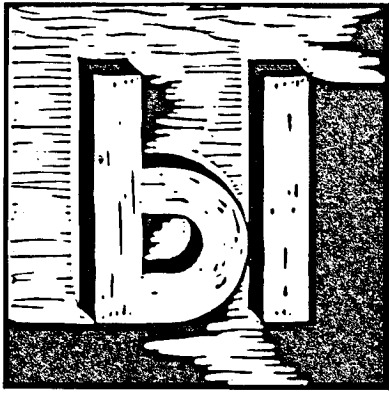
d

dávek

dary

dram

radoma

Písmeno б piš jedním tahem. Začni shora dolů: б б .

Tvrdé б existuje v ruštině jen jako malé písmeno!

б

б

бык

сын

нога

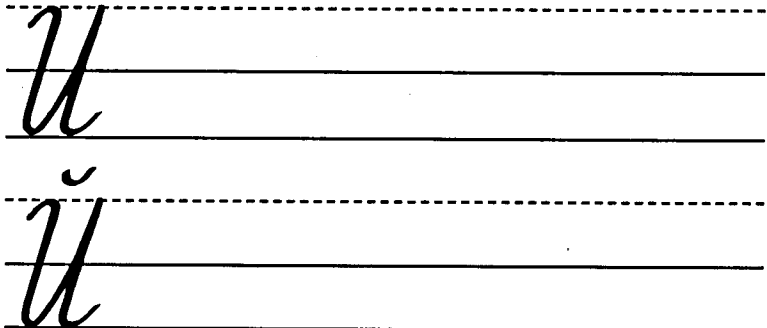
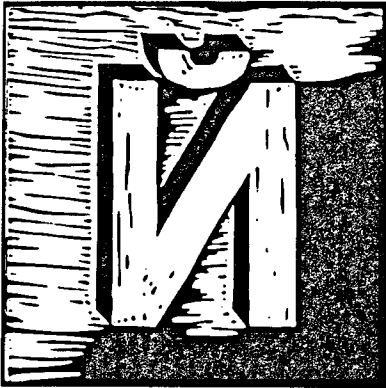
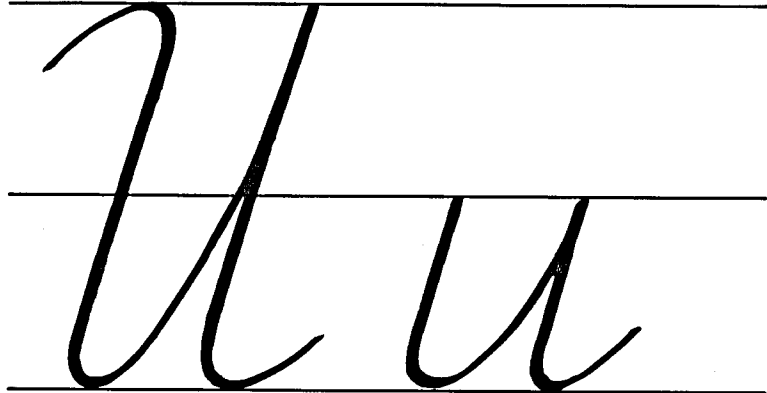
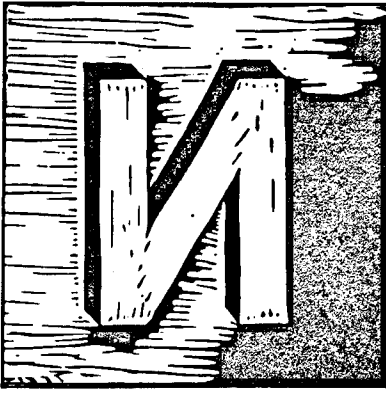
сын

рыба

опыт

двухно

Velké U a Ů [j] se píše jako české velké „U“.

I malé u a ů [j] je podobné malému „u“.

U

U

u

Uga Ura

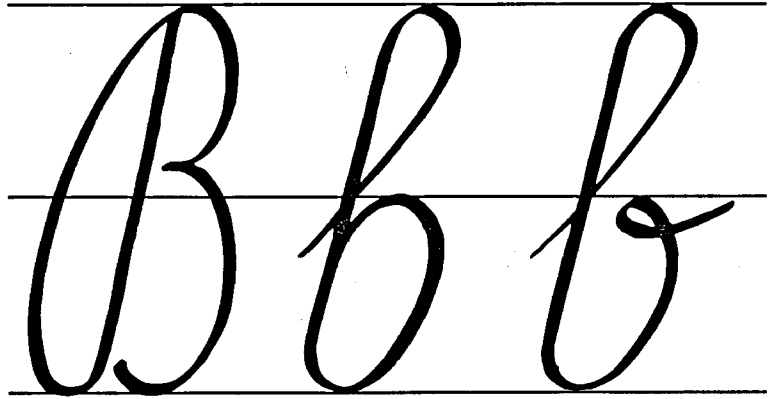
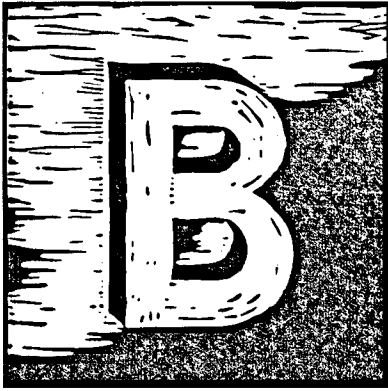
утки

искра

они идут

Ўоу, ўоу

Velké *B* se píše jako české velké „B“.

I malé *b*, *ḃ* je podobné našemu malému „b“, ale má dvě varianty, závislé na napojení následujícího písmene.

B

b ḃ

B

b ḃ

Вван

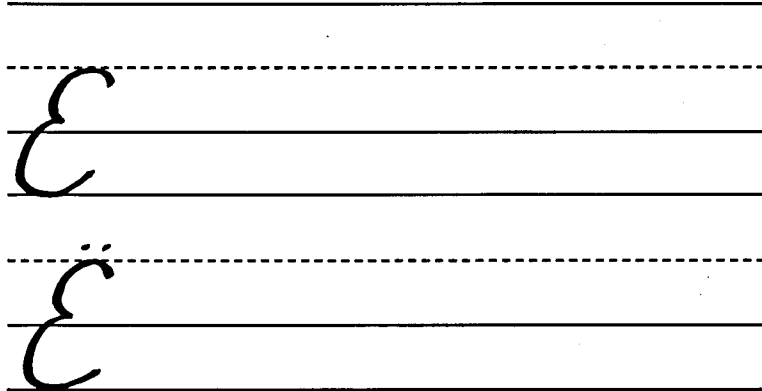
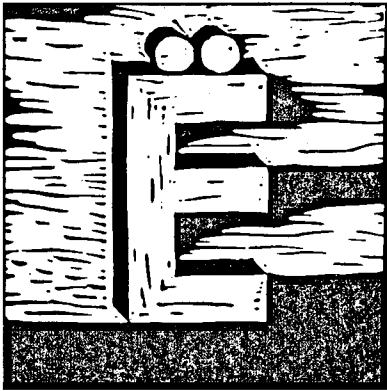
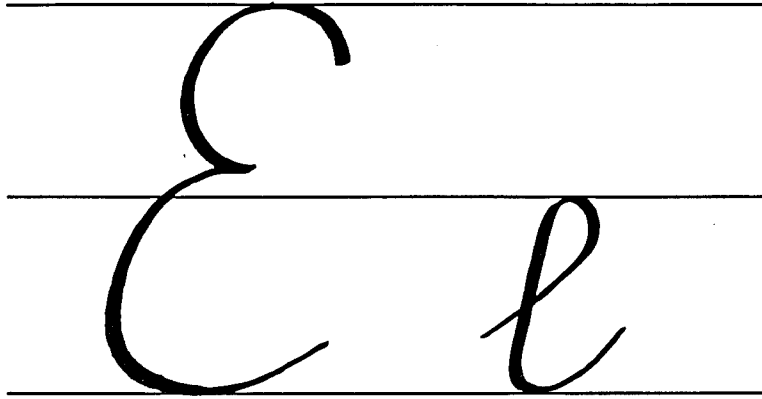
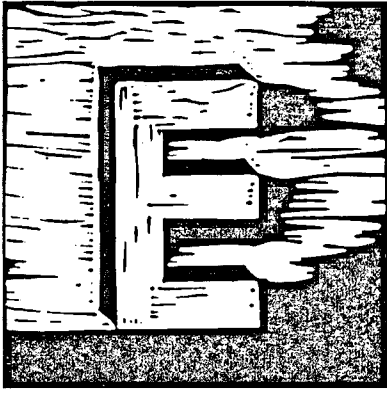
внук

вода

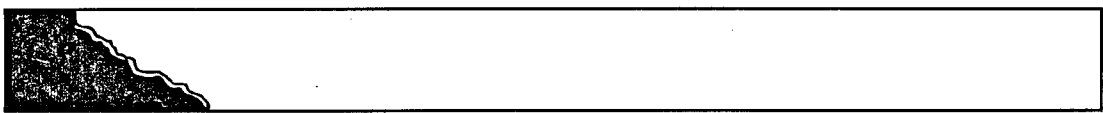
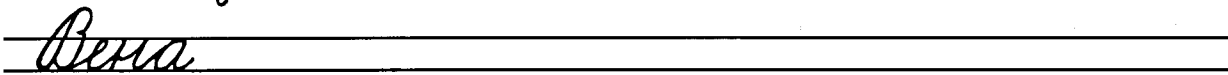
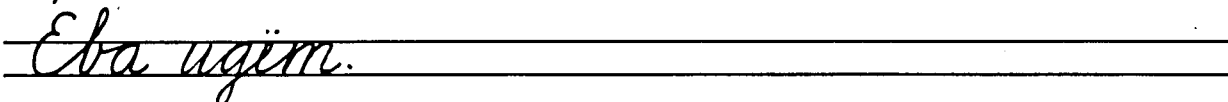
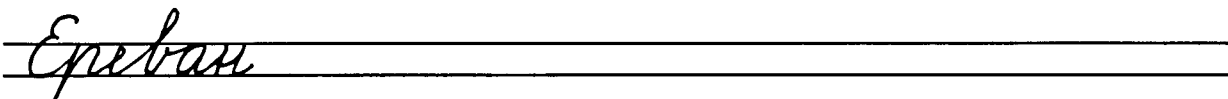
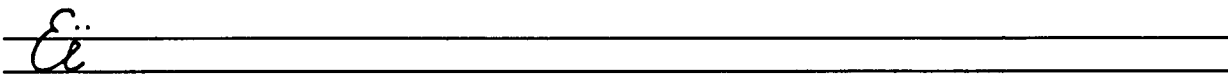
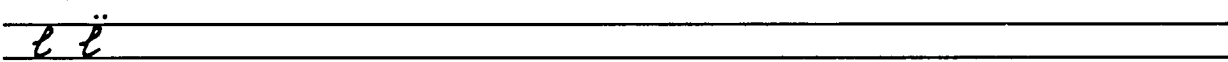
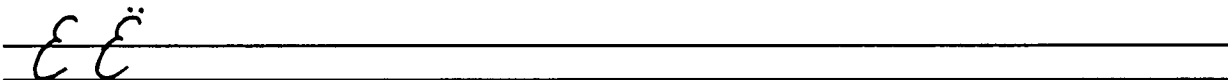
пиво и вино

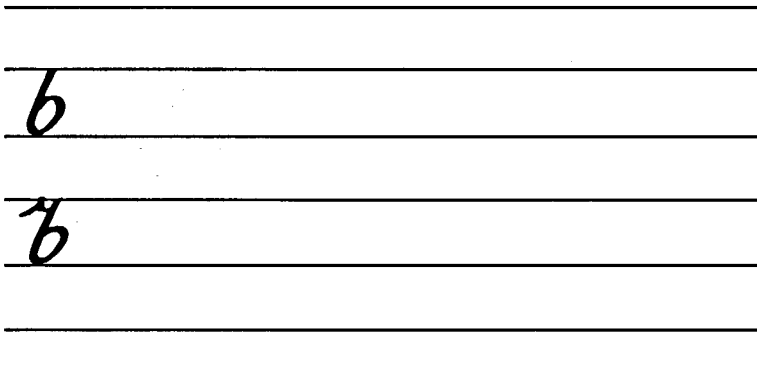
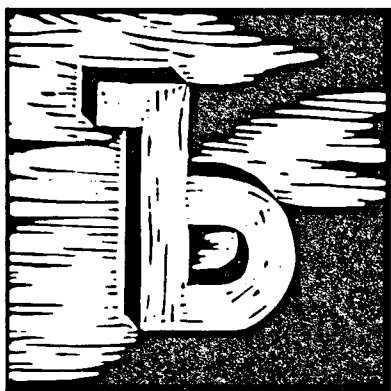
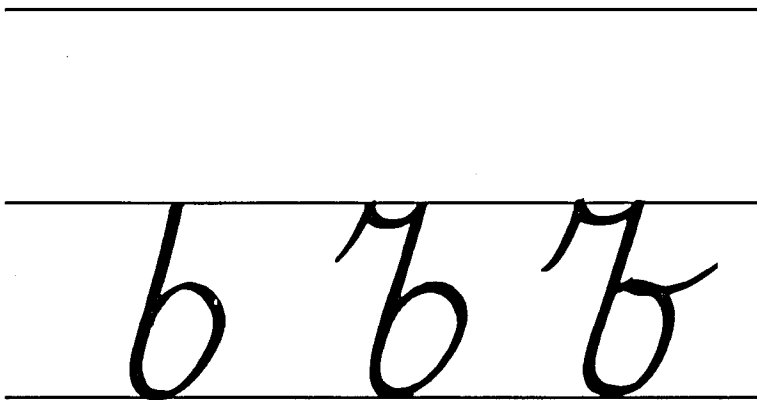
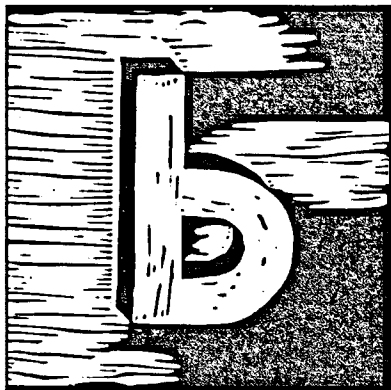
Аксаков

красивый

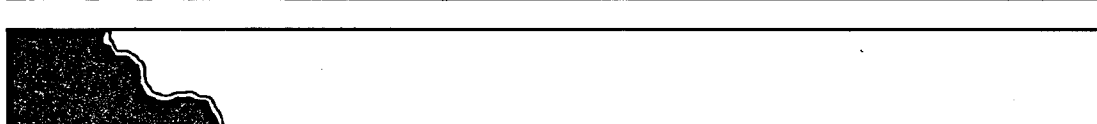
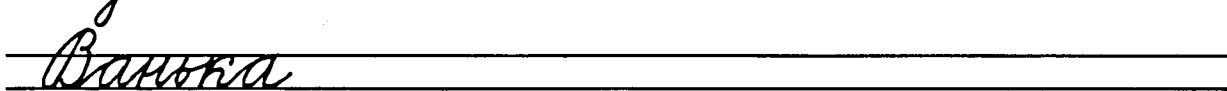
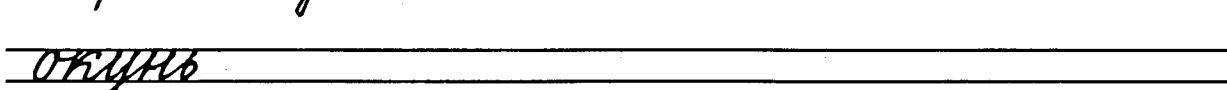
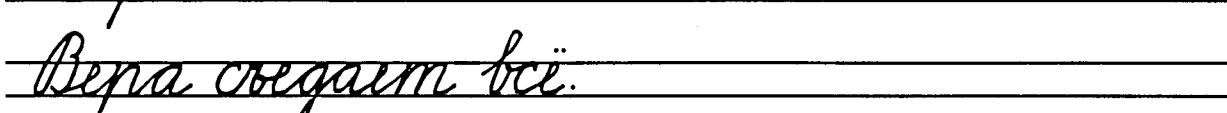
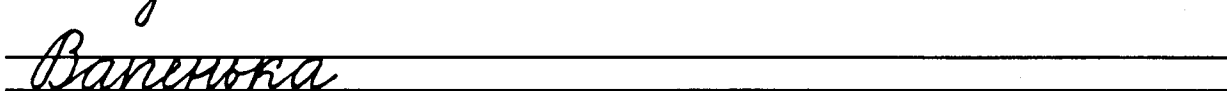
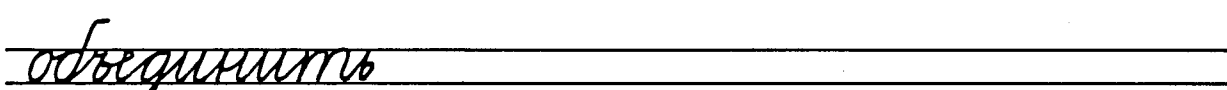
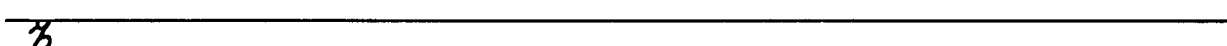
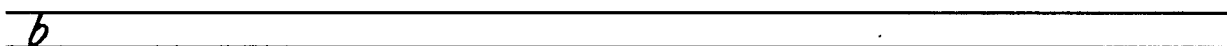
Písmena Е, е a Ё, ё (čteme [je], [jo]) se píše téměř stejně a podobají se českému „E“, „e“. Rozdíl je ve výslovnosti. V psaném projevu je odlišujeme dvěma tečkami. Ruský tištěný text je graficky neodlišuje vůbec.

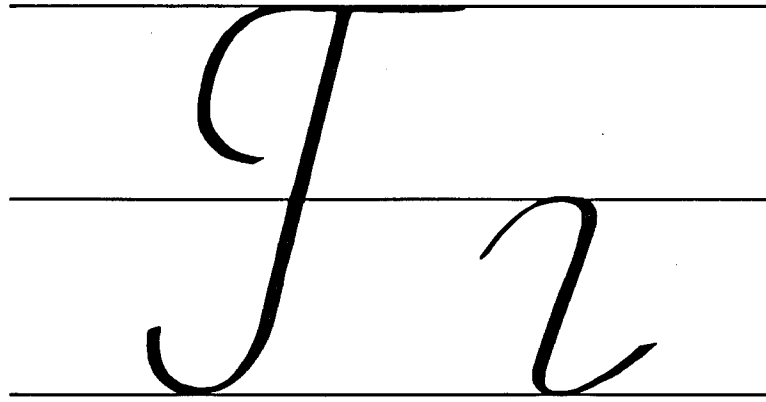
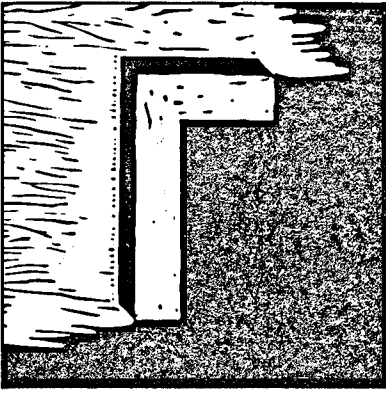

Měkký znak b se píše od střední výšky shora dolů. K ostatním písmenům se připojuje spojovacím tahem: b.

Tvrký znak se píše podobně jako malé české „r“, ale nožička se vrací zpět. Připojujeme stejně jako měkký znak: b.

Velké *J* se podobá našemu velkému „T“.

Malé *z* připomíná jednoduchou vlnovku.

J

z

J

z

где

гора

его гости

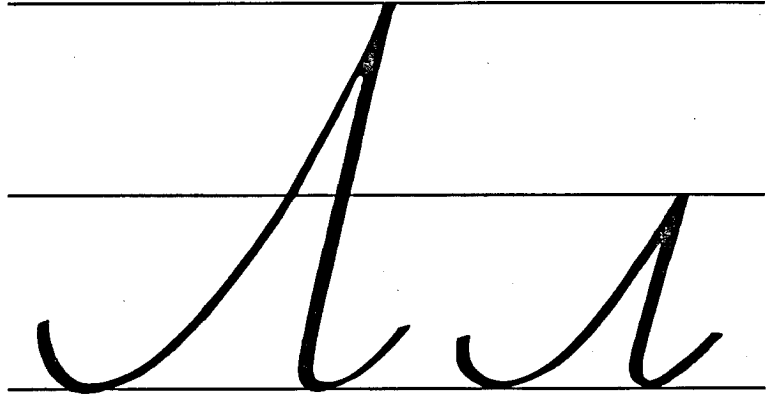
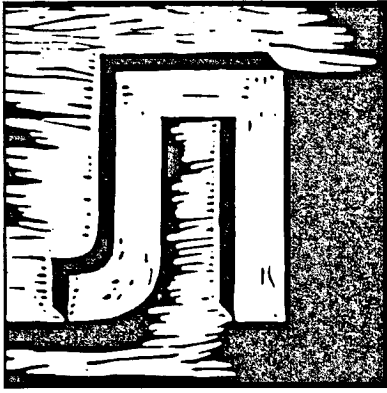
Галарин

город Гагра

господин

книга

Velké *А* se píše jedním tahem. Začni psát malým obloučkem v dolní třetině střední výšky zezdola nahoru *А*. Potom dolů a oblouček dotáhni zase jen do třetiny střední výšky: *А*.

Malé *а* píšeme zcela stejně, jen je nižší.

А

А

А

а

амь

валки

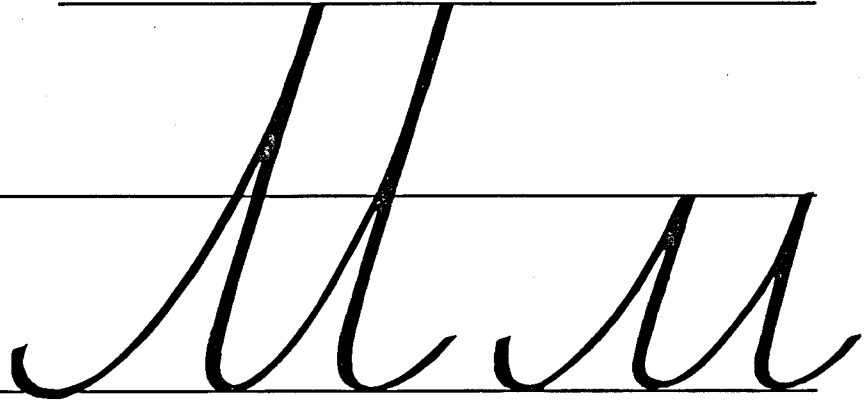
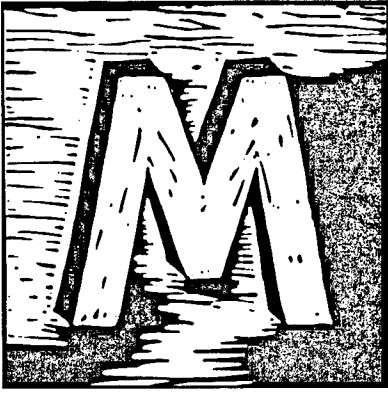
увлекать

Аида

Аида любит воду.

Аида

Velké *M* se píše jedním tahem, stejně jako *A*. Uprostřed však má jeden oblouček navíc. Jinak je popis zcela shodný: *M* *m*.

Podobně píšeme i malé *m*.

M

M

M

m

Макаренко

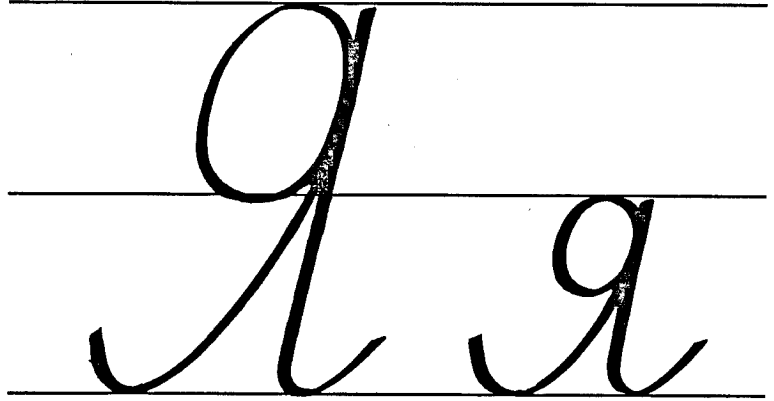
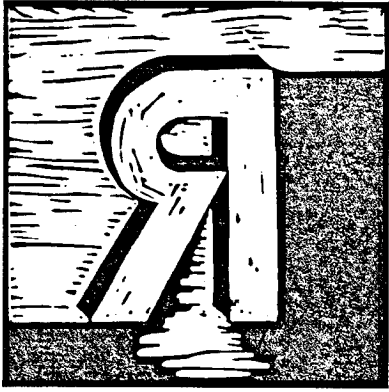
мама

Маргарита

макароны

Маргаритка

Мама, кто там?

Písmena Я a я se píše jedním tahem.

Začni obloučkem v dolní třetině Я, udělej kličku я a připoj
nožičku: я.

Malé я se píše jen ve střední výšce.

Я

я

я

я

Яна

твоя валя

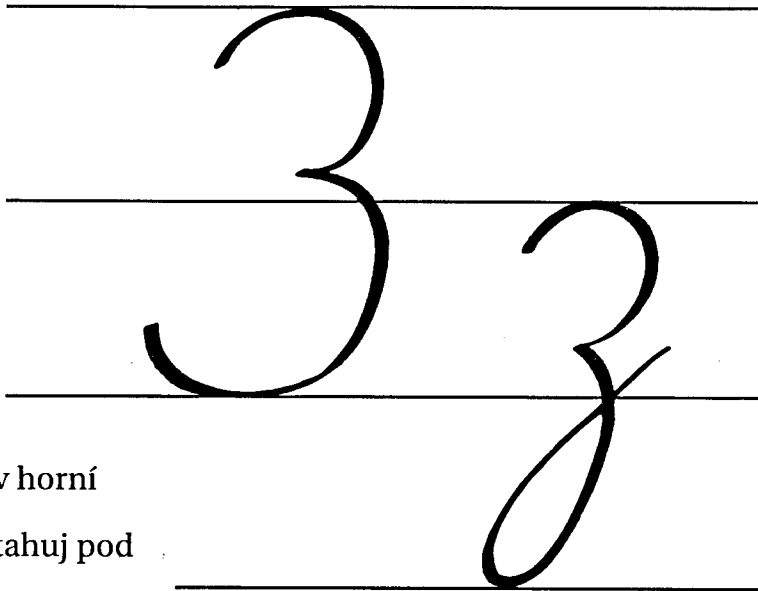
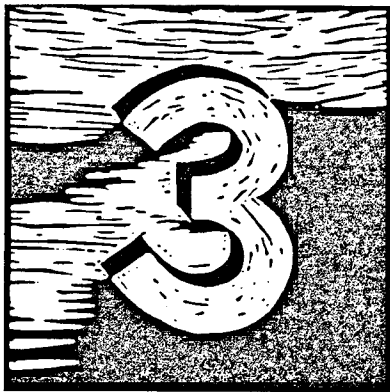
Ялта

Япония

время, время

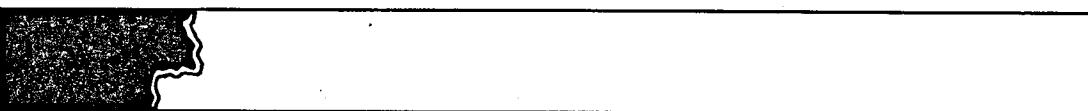
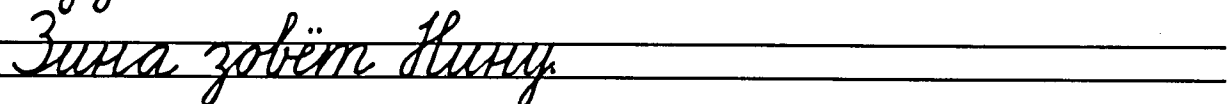
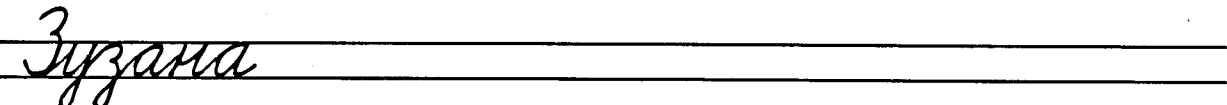
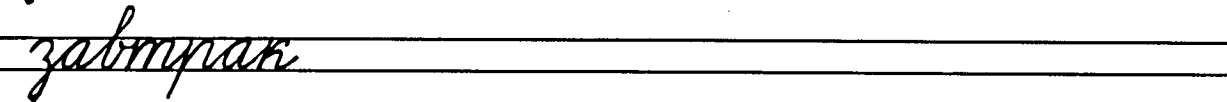
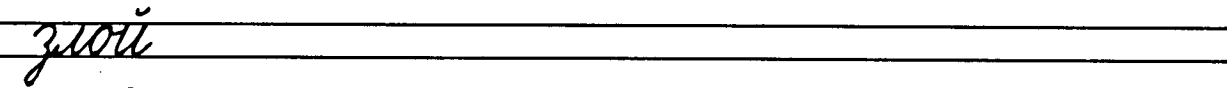
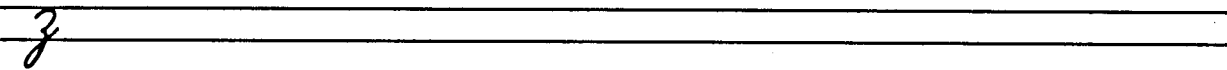
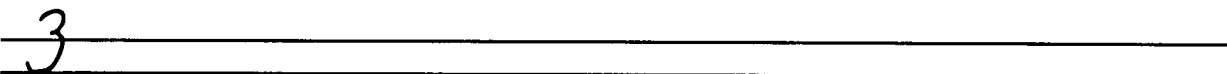
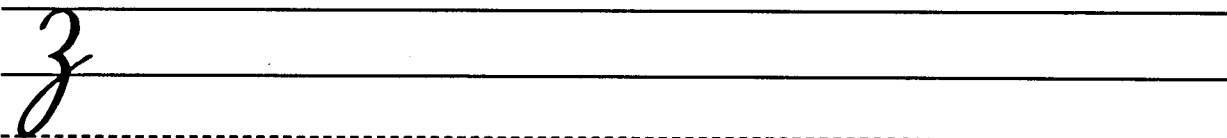
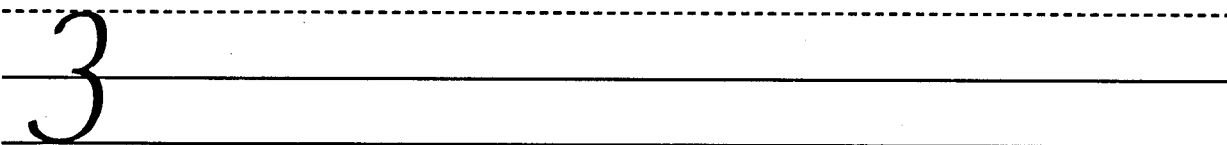
семья, семья

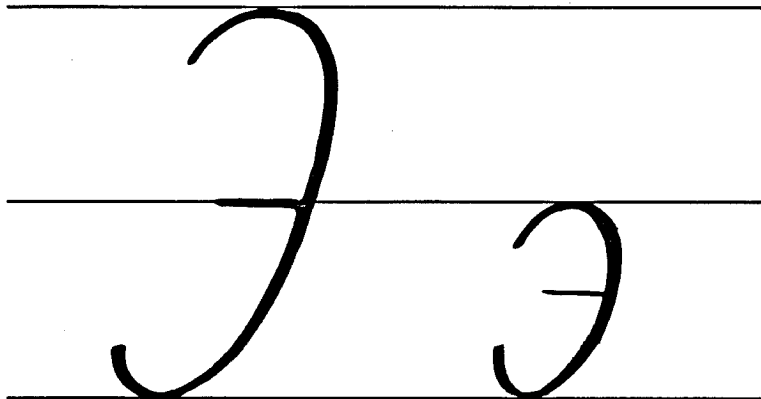
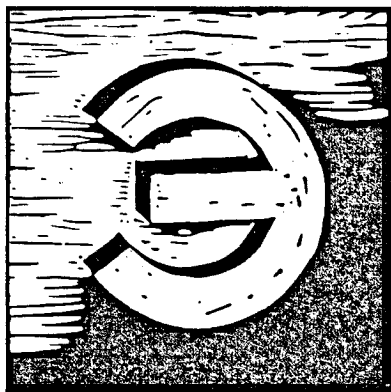

Velké 3 začni psát v horní výšce. Piš jedním tahem. Nepřetahuj pod základní čáru.

Malé 3 začni psát od horního obloučku 2, připoj nožičku, protáhni ji dolů 1 a ukonči ji nad základní čarou.

Písmeno Э píšeme dvěma tahy: Э = Э.

Malé э se píše stejně, ale jen ve střední výšce.

Э

Э

Э

Э

эта

поэт

этот

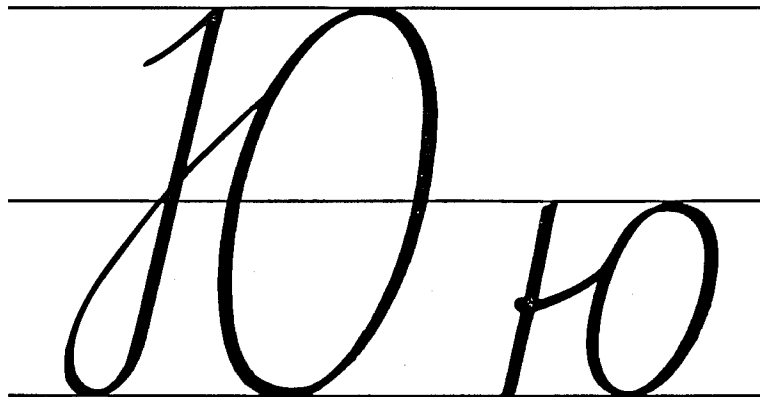
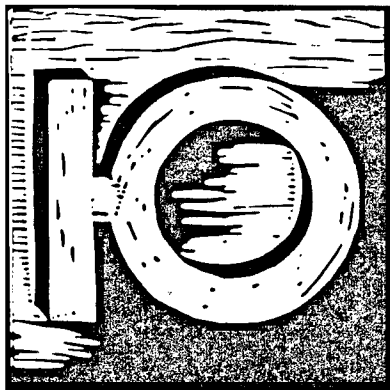
экзамен

экология

Кто это?

Это Вероника.

Velké Ю začni psát v horní výšce, podobně jako К : К.

Potom připoj 'О' Ю.

Malé ю se píše podobně jako malé ruské к, ale nožičku na konci zatoč zpět: к к 'о' ю.

Ю

Ю

Ю

ю

Юна

Югумма

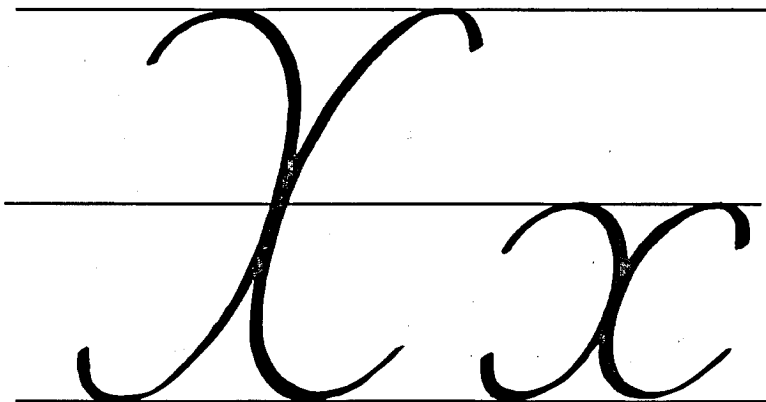
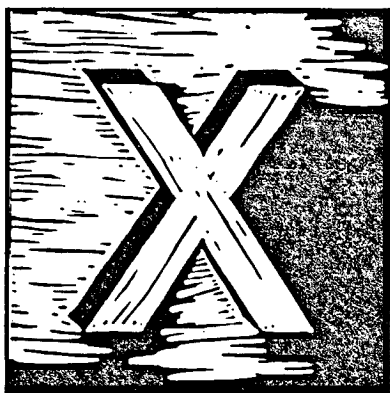
Ююки

юдка

Они знают.

Я модно.

Х, х se píší dvěma tahy shora dolů: Д Е Х.

Х

х

х

х

уха

хитти

хорошо

хитрый

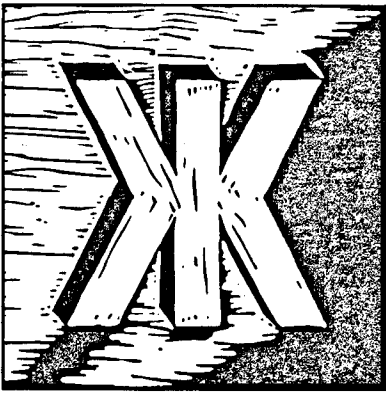
Харис

Харьков

Херсон

хоккеист

Velké Ж. Začni obloukem Д, k oblouku připoj střední kolmou čáru Ж a k ní připoj obrácený oblouk: Ж Ж.

Malé ж piš stejně, ale pouze ve střední výšce.

Ж

Ж

Ж

ж

ужин

жаренка

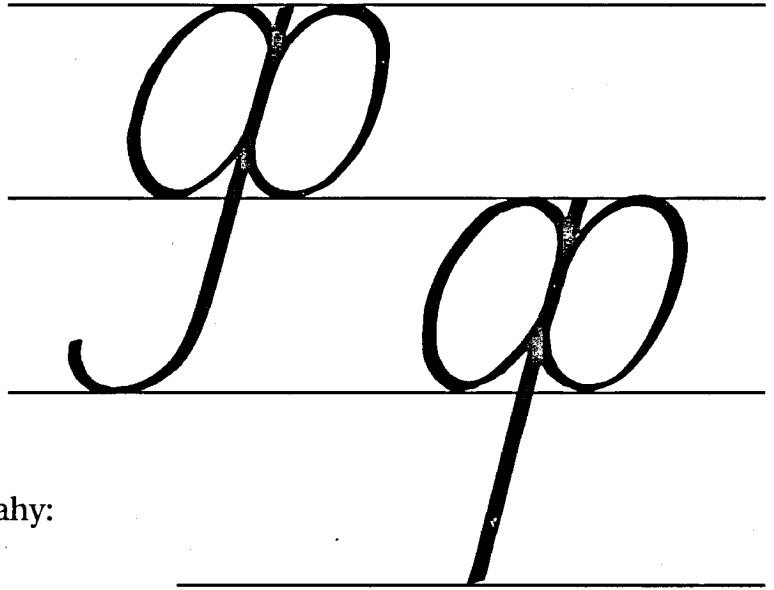
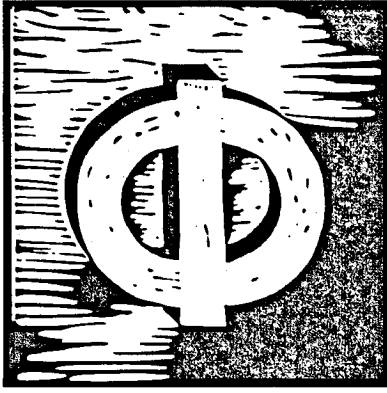
жизнь

живот

жёлтый

Я жду.

Женя

Velké $\frac{\text{Ф}}{\text{Ф}}$ piš dvěma tahy:
Ф

Malé $\frac{\text{ф}}{\text{ф}}$ začni psát jako $\frac{\text{С}}{\text{С}}$, k němu přidej svislou čáru a jedním tahem připiš druhý oblouček: $\frac{\text{С}}{\text{С}} \text{ ф ф}$.

Ф

Ф

ф

ф

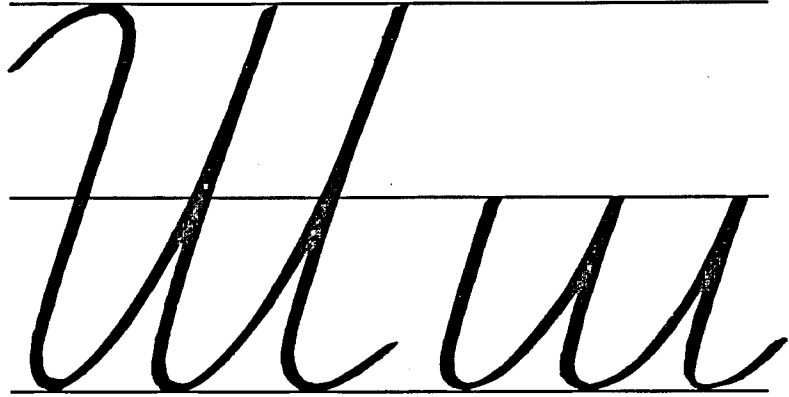
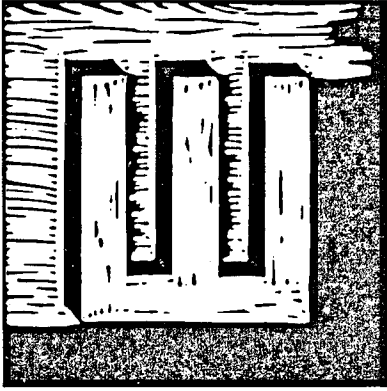
кофта

фрукты

Федор

Фунт

Velké *U* začni psát jako *u*, ale se třemi nožičkami.

Malé *u* píšeme také podobně jako malé *u*, s jednou nožičkou navíc.

U

U

U

u

Mama

sonaga

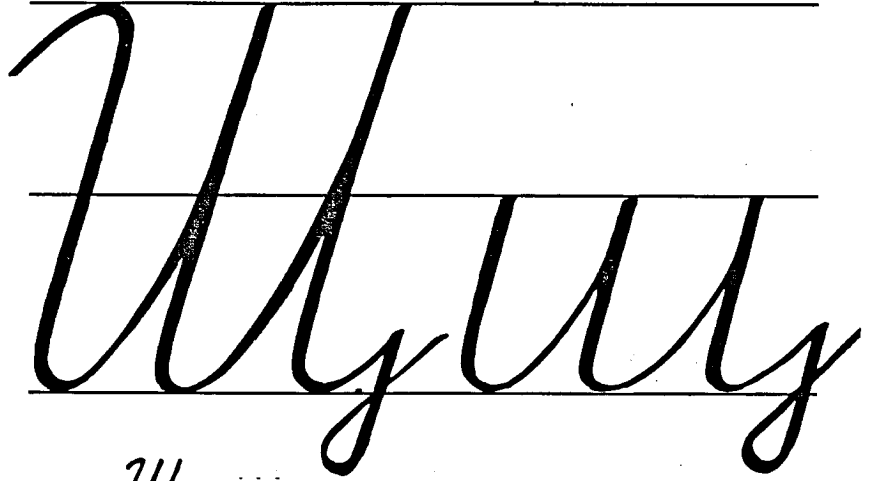
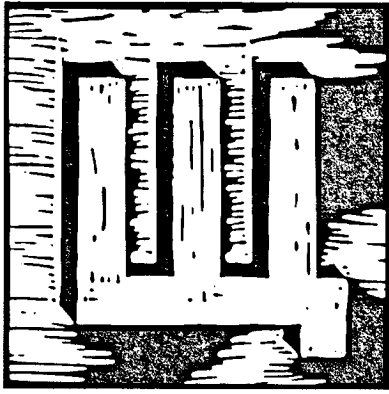
uanka

gegynka

urynka

Uyra

ukasa

Velké *Ш* začni psát jako *Ш*. Na konci připiš malou smyčku, nepřesahující polovinu dolní výšky.

Malé *ш* píšeme stejně.

Ш

Ш

ш

ш

щука

щенок

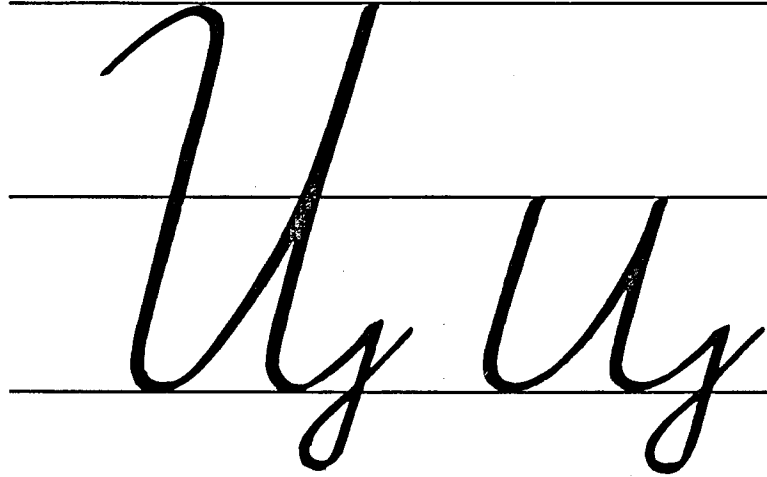
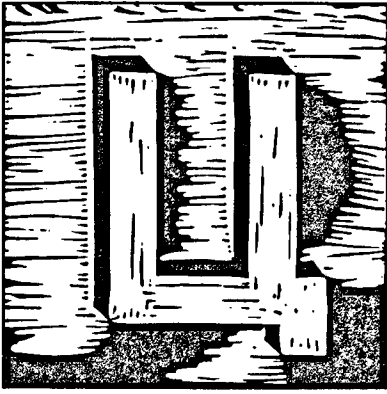
щётка

овощи

У него красные щёки.

Я люблю щи.

Velké *Uy* píšeme jako *U* s malou smyčkou jako u *Uy*.

Totéž platí i o malém *Uy*.

Uy

Uy

Uy

Uy

улица

станция

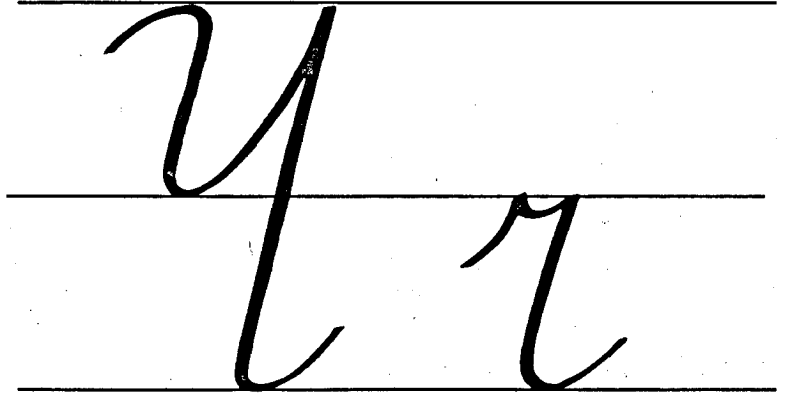
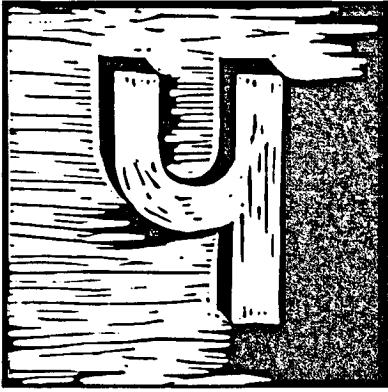
царница

цветок

Это цирк.

x

Velké У začni psát jako у, ale nožičku zatoč doprava: У.

Malé у se velice podobá malému psacímu českému „r“.

У

у

у

у

учитель

чеснок

девочка

мальчик

человек

У меня черный мяч.

Что ты читаешь?